

פרטיכל מס. ו/2

מישיבת ועדת החינוך

ביום ד', ח' בטבת תש"י (28.12.49)

נוכחו חברי הוועדה:

אלמליח אברהם
לינבורג בן-ציון
הכרמלי אליהו
כהן רחל
נצר דבורה
פרסיץ שושנה = ד"ר
פנקס דוד צבי
ציזלינג אהרן
סמילנסקי יזהר
רזיאל-נאור גוסתר
ליוונשטיין מאיר דוד

מוזמנים:

ד"ר בן-יהודה = מנהל מחלקת החינוך

נעדרים:

אילנית סייגה
אסוף עמי
גורי ישראל
צ'בוטינסקי ערי

הישיבה נפתחה בשעה 8.50.

סדר היום

- (א) שאילתות
- (ב) מהמדת של עובדי החינוך כעובדי המדינה
- (ג) מסירת אינספורמציה ומספרים ע"י ד"ר בן-יהודה
- (ד) החינוך הערבי.
- (ה) ש ו נ ו ת

היו"ר ש. פרטיץ: וכן, נפתח את ישיבתנו בירושליה,
 מתוך רגשי שמחה שצכיננו לכך ומתוך
 תקווה שהעברה תהיה לברכה.
 ב-5.12.49 שלחתי לד"ר בן-יהודה
 מכתב ביחס לחומר שעליו להביא בתניחו'עדה. (ד"ר בן-יהודה:
 לא קבלתי כל מכתב בענין זה).

ש א ל ו ר ח

ד. ג. פנחס: אני מאמער מאוד שאני צריך להביע
 חרעומח עמוקה. בכמה ישיבות של
 ועדה החינוך שאלתי מה חושב משרד החינוך לעשות למען הטעלה
 החינוך מטעם אגף החינוך במחנות, עוד בישיבה הקודמת שמעתי
 מפי ד"ר בן-יהודה שנעשות כל ההכנות ולבקרוב יוגשם הדבר.
 אם ד"ר בן-יהודה יאשר זאת גט היום שהדברים הולכים ונעשים,
 אזי אהיה מרוצה, אבל לפי האינפורמציה שבידי נעשים שט דברים
 אשר לא ייעשו; כאילו איזה שהוא מוסד אשר נקרא ועדה הקליטה
 - אחראי עליו מר נחום לוין מ"מ אגף החרבות שבמשרד החינוך
 והחרבות - החליט שהוא אינו מוטך את החינוך במחנות לאגף החינוך
 כי אם ממשיך לטפל בו. אני שומע שאגף החינוך, שד"ר בן-יהודה מנהל
 אותו, טרם עשה את הדבר הדרוש כדי שהחינוך במחנות יהיה ברשות
 אגף החינוך וממשיכים לקיים שם דבר דומה לחינוך, על ידי מנגנון
 סמר נחום לוין עומד בראשו. איני רוצה להעריך את מר נחום לוין
 באופן אישי, אם הטבלתו מסמיקה כדי לעמוד בראש ועולה כזאת,
 אני רק קובע, לפי הידיעות שבידי, שהטעולה אשר נעשית במחנות
 העולים, אם נאיינה בציון הקל ביותר, אפשר לציינה ככפילה ממנונית
 ואינקוויזיציה נגד דת ישראל. האיש הזה מעטיק עשרות רבות של מורים
 ומגור, גם בכוח מטמרה, מורים דתיים הבאים לעבוד אצלנו. אני יודע
 שנעשית טעולה הרסנית נגד דת ישראל. אני אומר טעור לא היה

מצב כזה על כפייה ונאול מצבם האומלל של אנטי המחתרות; מנסית להעביר אותם על דחם ועל דעתם.

טלטרט דנו בכנסת על האמנה נגד רצח עם וטר המטפטים, מר רוזן, הצטרף על כך שלאמנה הזאת לא הוכנסו המעין אשר היה מוכן - על רצח הרבנותי. אני מציין במלוא האחריות כי פעולתו של מר נחום לוין ועוזריו הוא רצח הרבנותי ודתי וטאטו הובר לא יפסק היום תופורר הקואליציה אשר נקראה מדינת ישראל. אני מייצג כרגע את החזית הדתית ואומר כי נצא במלחמה אזרחית בדמים טמאם את הובר הזה לא יפסק מיד. אני חובע מטר החינוך והחרבות לחת מיד הוראות להפסיק את פעולת המנגנון הזה ולקבל לידה את החינוך על מי תוקת החינוך. אמנם, החאכזבותי מרה מטר החינוך אשר קבל על עצמו להיות עובר חוק בראשית עבודתו על ידי כך שפנול את ועד המנהל; אני מצטרף על כך שהוא ממשיך להיות עובר חוק ומרשע את הנגיעה המחמדת בווק החינוך אשר קבע זרמים וקבע טאגף החינוך יהיה החזרה לחינוך הילדים בישראל. אני שואל: האם המחתרות הם מחוץ למדינת ישראל? האם מישהו נהן לטר החינוך את הרשות למטור את חנוכת של עטרות אלטי ילדים לאדם, העוסק בהשמדת דת ישראל, גזיזה פאות, לחץ כלכלי, איומים בחוסר עבודה ואי טידור בטכונן. אלה הם האמצעים אשר נוקטים כדי להכריח הורים להפקיר את ילדיהם לחינוך שהוא נגד דחם ונגד דעתם.

אני מציע להקים ועדת חקירה אשר בה

ישתתפו כמה מחברי ועדת החינוך ואני מוכן להביא בטני ועדה זו עטרות עדים אשר יעידו על הנעשה בחוק המחתרות. אני אדרוש את הענשה עוברי החוק אשר מונעים מהמוטלה לקיים את חוק החינוך במחתרות, כמי שהוא נעשה בכל מדינת ישראל. אנחנו לא נשחוק, אנחנו נמנה לרעה הצבור בארץ ובעולם כולו. לו הפולנים, למשל, היו עושים לנו מה שעושה לנו מר נחום לוין וחת חסותו של מר החינוך, היינו מרעישים עולמות. לא תארחי לעצמי שיטנה אטטרות למרידה כזאת בחוק על ידי אנשים הממונים על שמירת החוק. אני יכול לתבוע יותר מאשר קיום החינוך לפי חוק החינוך: קיום זרמים והגדרה חפטיה. אני חושב שהיתה זו מתובתו של ד"ר בן-יהודה - מנהל

אגף החינוך - להזעיק את ועדת החינוך של הכנסת, לאחר שלא הגשים את מר עצריך היה להגשים, ולאמר: או שמפריעים לי, או שקבלתי הוראות אחרות, או שיש לי דעה אחרת. כבר עברו כעשר שבועות מאז שמעתי את הרצאתו של ד"ר בן-יהודה שהחינוך במחנות עובר לאגף החינוך; הזנא הוא אינו יכול להגשים במסך טטה שבועות דבר שהוא החתייב לעשותו, או שיש כאן חוסר רצון. יטנו יסוד אחד לאמטרות של חייט מטותפייט ואחריות מטותפת במדינה - חומט המצפון בחינוך הילדים. מה שהסדרות העובדים עושה בענין זה, זהו הגשמת כלל שחשבנו אותו לנחלת ימי הבינים, או חקופה די קרובה לחקופה זו. לדבר זה היה ביטוי בטחגט לטיני מיוחד: " מי שהשלטון בידו הוא גם הקובע את הדת של הנטלטים על ידו", המלך קובע לאיזו דת שייכים נחיניו. אני מאטים את ההסדרות שהיא מנסה להגטיט את הכלל הזה בימינו. האנטטיט אשר עוטיט זאת טועליט לסי הוראותיה ואני מוכן להוכיח טחם מקבלים גם שבר מההסדרות.

אני מבקט להקייט ועדת חקירה ואני

רוצה להביא בפניה את כל העובדות. אני מציע את עצמי כחבר בוועדת החקירה הזאת ואני מקווה שיימצאו עוד חברים אשר ירצו להצטרף אליה. אני אדרוש את הענטט עוברי החוק.

א. איזלינג: אני מבקט לדעת את כוונת אגף

החינוך בענין מועד הרטמת הילדים

לברי"הספר לקראת טנת חטי"א. היה לנו בענין זה ויכות בזמן ניסוח החוק, אבל החוק קבע את הזמן המאוחר ביותר. מטאלתי ידועה, אני מבקט טלא תהיה בהלה וטההרטמה תהיה לקראת חומט טסח, כלומר, שחיה לנו מחצית הטנה כדי להכין את כל הדרוש ולמלא את רצונם טל ההורים לחנך את ילדיהם כרצונם. אני מדבר על הרטמת הילדים הנכנסים לבי"הם מחדט. אני מבקט גם לזיע מה הם הסידורים טבדעת אגף החינוך לעשות בענין זה, הייתי רוצה שתינתן לנו אמטרות להחליף חמעת דברייט גם בענין הסידורים כחנות דעת כללית.

ע/ע/

א. רוזנאל-נאור: הייתי רוצה לדעת מי הוא האחראי על עריכת התכניות ברדיו.

היו"ר ש. פרסיץ: ענין הרדיו יעמוד על טדו היום של ישיבתנו בעוד שבוע.

ד"ר סוליאלי ימסור לנו בכחב אח סקירתו על מדור הרדיו עוד השבוע. בקשתי אותו להיות נוכח בעת הויכוח על נושא זה ולענות על השאלות. ביחס לשאלתה של הגב' נאור, על החלק של החינוך יוכל לענות גם ד"ר בן-יהודה.

הייתי חטאה להוסיף על דבריו של מר נקס ולומר שלצערי הרב הדברים אשר נאמרו על ידו, במקרה הובאו גם לפני. באו אלי חמשה הימנים צעירים; אחד מהם עשה עלי רושם קשה לתארו. יטב לפני אדם בעל הרבות עברית עמוקה מאד וגם בעל הרבות אירוטאית של ב.א. של האוניברסיטה באמריקה. האדם הזה טמר לי על המצב בראש"העין. אני סוכרחה לומר כי חרדה אחזתני בטעם מספר על העובדות של גזיזת הנאות. כאשר נאלתי אותו טמא הזיבר הזה נעטה מבחינת הצד הטניטרי, הוא נזבע לי בכל הקדוש כי בטביבה אשר שט נעשו הפעולות האלה אין אף ילד אכול כינמח. הייתי בראש"העין וראיתי את המצב האי.ח של הילדים. אדם זה טמר כי היו ש שני פרחים צעירים - כך הוא כנה אותם - אשר נקדו לעטות את הרברים האלה על אף מחמת הנאות המטטלת. את הנזיה ועדת הקירה בענין זה, האדם הזה יבוא ברצון וימסור את עדותו, כפי שימטרו האנשים האחרים עליהם זיבר מר נקס. איני יודעת אם הרברים האלה נעשים על דעת מר נחום לוי, איני מתארת לי שהוא יתן הנראות כאלה. בזה אני חפצה לומר שהאדם הזה הוא חנן מכוע, כי אני מכירה אותו כבר במשך שלטים שנה.

אני רוצה לשאול את ד"ר בן-יהודה: על יסוד מה הועבר הטנול בשאלה חמורה כזו לאותה ועדת הקליטה הקיימת ליד מחלקת החינוך ואשר גראשה, מטום מה, עומד אדם קנאי לזרם שלו, ואטר נתמנה שלא ברשות. ביח"הסטר הכללי מהוזה גם היום את האחוז הגדול ביותר במערכת החינוך ואיני יודעת אם יכול להמצא

אדם אשר ימקח ביושר לבב יוזר מאשר מר ארנון, הממקח על בחי"ט
הספר הכללייט. מדוע היה צורך להעמיד את מר הלפרין בראש ועדת
הקליטה, בטעם שמר ארנון יכול היה לעשות זאת ביחד שדר ויעילות
ממה טעוטה זאת מר הלפרין.

אני חפצה לשאול את חברי הועדה: האם ידוע

לכם כי לפני שבונים איזו נקודה שהיא, או איזה טכונ שזוא,
לפני שהוררים הביעו את דעתם ולפני שיודעים מי הם האנשים שיבואו
לשט, רוטמים בחברות הבנין את בחי"ט הספר ואת הגנייה על שט מרכז
החינוך או על שט אחרות עובדות. האם נשמע דבר שכזה? האם דברים
כאלה יכולים להיעשות בשט ההסתדרות על ידי אדם אשר הוזה נעט
אחת בשט יו"ר ועדת הקליטה וכעט אחת בשט הממקח על זרם העובדים.
נוצרים גורמים אוביקטיביים כביכול אשר הם גורם חשוב מאד
לכניה מצפונית; נוצרות עובדות שאי"א אשר לשנותן מטיבה זו
או אחרת. בזמן האחרון קרו מקרים אשר קשה לתארם. אני חשבתי
כי מטרד החינוך מוחן את ההוראות ביחס לכל המקרים הללו, אבל
שחיה לנו ממשלה בחוך ממשלה ושמרכז החינוך יתן הוראות למקירי
המדינה, לזה לא הייתי מאמינה מעודי.

לפני שלשה שבועות פנתה אלינו המנהלת של
המחלקה למוסדות-יוט וטכונ-יעוליים ושאלה, אם אנו מוכנים לנחות
ביח ילדים ליד "יד המעביר". ענינו, שאם הדבר נחוץ, נעשה זאת
ברצון, ומה עוד, שאושר שט ביו"ט ספר כללי. למחרת הזמנו גננת,
שלחנו ריהוט, אך אחרי יוט-יומיים הופיעו אצל הגננת הזאת שני
צעירים ואמרו לה כי בנקודה שהיא לא יקוט גן ילדים מהזרם
הכללי ושחחלק מהמקוט. הגננת ענתה שהיא מונחה ע"י המקוח הכללי,
נשלחה ע"י הארגון, על דעת מטרד הסער, ושחמלא את כל מה שהוטל עליה.
באיומים עד כדי חגרת ידים איימו על האשה הזאת ודרטו את
הוחלקותה. גננת זו היתה בזה למקוט יוט-יוט, עד שביום בהיר אחד,
לאחר שנחתה חוזה והמטחנות נמסרו לנו, הופיעה הגננת ומבאה
מנעוליים קבועים על הבוים נוסף למנעוליים שלנו, ללא יכולת להכנס.

עע/

הביאו לי מכתב ממשרד החינוך וזמני חפצה לקרוא לפניכם את החלטת
הנוגעת לענין הזה:

"אנו מצטערים מאוד על אי-נעימות

שנגרמה לכם ב"יד-המעביר" בשכונת האריפוניים, על ידי זה שבמקום
קיים ב"ס של זרם העובדים, ולפי דרישתם אין מקום למהיחת הגן
על ידכם. לאחר ברור עם מרכז החינוך נאלצנו למסור את מהיחת
הגן הנ"ל לארגון המזרח עובדות."

מצאתי לנכון להביא את הדבר הזה

לידיעת הועדה ולטאול את ד"ר בן-יהודה מה בדעתו לעשות כדי
למנוע מגיעות כאלה. פרטות אלה הן רק עדות לזמירות אשר נפתרה
אצלנו.

אני דורשת את החלטתו של מר הלפרין

ממשרתו כיו"ר ועדת הקליטה, כי האדם הזה אינו ראוי לעמוד בראש
הפעולה הזאת, אם היא נעשית בחוסר אובייקטיביות כזו, כמי שזעזעו
האלה הוכיחו.

מה זו ועדת הקליטה?

ד. כהן:

ליד משרד החינוך קיימת ועדה

היו"ר ש. טרסיץ:

לקליטת ילדים המחליטה באיזה

מקום צריך לפתוח ב"ס, לאיזה זרם הוא צריך להיות טיפ, או
לפי איזה מסתח פרוטים את בתי הספר בנקודות הישוב.

אני מצטערת מאוד שבגבולות של

ד. נצר:

שאלתא שמענו היום שני נאומי

החקקה על ההסתדרות ועל זרם העובדים. אני רוצה לקחת על
עצמי לתגיד לשבתו, או לא לשבתו של מר נחום לוין, כי עד
כמה שידוע לי לא נמסר לוועדה זו מה הם תפקידיו של מר נחום
לוין.

ועדת החינוך והתרבות
28.12.1949

ביחס למר יעקב הלפרין, הוא אינו

מנהל מרכז החינוך ובמידה שהוא עוסק בזה, הוא עוסק בחוקר
הפקידו במשרד החינוך. מה הוא חפידו, את זאת יודע ד"ר בן-יהודה
יותר טוב ממני.

איני מקבלת את הגירסא שבדרך כלל

מזהינה את עדות המזרח עם זרם המזרחי במקרכת החינוך. אני מצטערת
מאוד, מר פנקס, על אשר קשר את הרגטחו ביחס לקיפוח הזרם הדתי
עם האמנה על פסע השמדת עם, אשר הובא בפני הכנסת. הייתי בין
אלה אשר חשבו שדוקא בענין האמנה יש להרבות בדברים, כי אנו,
העם היחידי בעולם אשר עומד במסך דורות נגד השמדה, מותר היה
להשתמש בבמה זו בפומבי, על מנת להכריז בל עם על מה שנעשה לנו
ואז היינו מגיעים ודאי גם/ההשמדה תרבותית, אבל לא בישראל.
אני מצטערת מאוד שמר פנקס, משום מה, ייחס את ענין השמדת הדת
דוקא לזרם העובדים, בשעה שהסתדרות הקימה בתוך הזרם שלה
זרם דתי; ההסתדרות אינה נמנית בין זוללי הדת; בתוך הסתדרות
העובדים קיים חוטט המצטון ומותר להורים דתיים לחנך את ילדיהם
לפי רצונם וגם בזרם הדתי.

ביחס לעובדות, איני יכולה לדבר

על עובדות שמר פנקס יודע אותן יותר ממני; בחור הכללה איני
מקבלת אותן. אני יודעת על מקרים הפוכים ויכולה להביא עובדות
כהנה וכהנה על זרם המזרחי אשר פרץ דלתות נעולות של/רהיטיהם
עבור גן מהזרם/הייתי דוקא בין אלה אשר חשבו שבענין זה לא
כדאי להלחט. אני מטכימה להצעתו של מר פנקס להקים ועדת חקירה
ואני מציעה את עצמי להמות חברה בוועדה זו.

בקשר לדברי הגב' טרטיץ. קיימת

בעיה של העברת הילויים ממחנות העולים. למעשה אין עוד כתובת
רשמית מי פותח את הגנים. שטח זה הוא שוק צבורי חפטי. למעשה
אין כמעט גנים של רשויות מקומיות, מלבד אותם הגנים של עיריית
חל"אביב, או באיזה שהוא מקום מה וטט. הגנים היו על פי רוב
גנים על גופים צבוריים, של ויצ"ו, ארגון אמנות עובדות,

המזרחי, הפועל המזרחי וכו'. עד קום המדינה לא היתה אף פעם
התנגשות בין "ארגון אמהות עובדות" ובין ויצ"ו או המזרחי,
היינו חמיד מוצאוח בינינו את הדרך היעילה לטובת הענין, כי
ראינו למנינו אך זרק את ענין טובת הילדים, עכשיו מקימים
מוסדות וגנים בעיקר לילדים העולים וגם הארגונים רואים מתפקידם
הראשי לעזור לקליטת העולים, משרד הפעד הוא למעשה הכחובה
הראשונה אשר פוגט את הילדים במחנות ומעבר והוא אשר פונה לכל
הארגונים בבקשה לפתוח מוסדות ילדים, מבלי לקבוע את יחס הזרמים.
אני עומדת בראש "ארגון אמהות עובדות"
בענין כחיחה גני ילדים ומוכנה לקחת על עצמי את האטמה, או
להיפך, מה שאחס תמאלו עלי בענין זה. ביחס לפתיחת הגן ב"יד-המעביר",
במקום זה קיים בי"ס של זרם העובדים ופנו אלינו בבקשה לפתוח גם
גן-ילדים; כנראה שפנו בבקשה זו גם ל"ציונים הכלליים". כאשר
פנו אלינו בבקשה זו, בקטחי ארכה לטבועיית ואח"כ נחנר חשובה
חיובית ואף טלחנו עובדות. כאשר. ארעה ההתנגשות בין שני
הארגונים, בקטחי לחכות בענין זה וחשבתי שב"כנסת" אמגט עם
הגב' פרייץ ואברר אחת את הענין. ב"הדר-יוסף" נתמנו על חוזה
עם "עמידר" ביחס לבנין עבור גן-ילדים. כשליחי ציבור אנו
מעונינים בבירור ציבורי בענין זה ואני מקבלת את ההצעה על
הקמת ועדת חקירה.

נשמעו מה כמה דברים ביחס לשר החינוך.

לרוץ מזלנו חלה שר החינוך ודברים רבים טובלים מזה שבראשית
עבודתו חלה אני מקוה ששר החינוך יחזור אלינו בקרוב
ואז ודאי נרבה בטאילחות וחביעות לשר החינוך. אנו כואבים מאוד
אח מחלתו של השר, אבל הציבור הוא אכזרי ואינו יכול לחכות להבראתו,
בזמן מחלת אדם. נצטרך לבקש את משרד החינוך לסדר באמצעותו את הדברים
הללו, וביניהם גם את ענין הגנים.

אני חומכת בהצעתו של מר פנקס

להקים ועדת חקירה ומציעה את עצמי כחברה בה.

עע/

א. ציזלינג:

אני מבקש בכל זאת מאת היו"ר

להכניס בעתיד את ענין השאלות

למחלולו, גם מבחינת הזמן וגם מבחינת האופי.

נשמעה כאן בקשה לקבוע ועדת חקירה -

אני חומך בה, אני רק מבקש מהמצי"ע, אשר יש לו חשטעה על סיעתו בממטלה, לדאוג לכך כל בעתיד כאשר יופנו בקשות כאלה לא חוכייעה מצד התנגדות בלתי מוצדקת לעניינים שאחרים מעוניינים בהם. אני יודע שעד היום, בכל המקרים שבקטנו ועדות חקירה, התנגדו לכך. אני מבקש שהועדה הזאת והיה ועדת קבע/ תלונוח על קיפוח זרמיט.

הסגנון של הדיון בענין הזרמיט

אינו מוסיף כבוד לענין החינוך; אני חושט שלפעמיט הדיון הוא

חמור יותר מהמציאות, אבל גם המציאות מדאיגה, כי הדיון הוא

כקצף על פני המיט. המציאות, גם אם היא פחות חמורה ממה שדנים

עליה, הוא ענין רציני ואני מבקש שתהיה ועדה אשר תוכל לבדוק

את הענין. אני רואה חובה לעצמי להביע הרגטה של אי-טביעת

רצון מסגנון הדיבור בוועדה. מר פנקס הגיע למצב של "רצח" והציג

את השאלות בסגנון, בהטאות ובהמשלה שאני לא הייתי מרטה לעצמי

לעטות זאת.

אני רוצה לאמר למר פנקס ולגב'

פרסיץ שהם טוחפים לדבר עבירה חמור ביותר אשר נמשך בארץ במשך

עטרוח בשנים - דיכוי חופט הרעה, חופט הרצון וחופט הבחירה

בחינוך בעיריית חל-אביב, ולא רק בעיריית חל-אביב; ובשעה שהם

מדברים בענין זה, יזחרו נא בדבריהם. איני רוצה לאמר בזה

שהמעשה אשר דובר פה הוא טוב או רע, אולי מר פנקס היה רוצה

בהיפוכו של הפסוק, "שהדת חמנה את המלכים"; גם זה לא יינתן

לו בישראל, המלכים לא יקבעו את הדת, אבל גם הדת לא חמנה את

המלכים, אם אתם דוגליים בחופט המצפון, דאגו נא לכך שלא

ייוצר מצב שהאדם יתקומט במעטה עוול נגד מעטה עוול אחר.

את זאת רצייתי להעיר למען האופי

שהבירור קבל כאן.

ב. כתב:

השאלות נכנסו היום למחלול של ויכוח,
ואני חושבת שאין להצטרף על כך, כי כדאי
כל בירור אשר יביא את המצב.
בקשר לחסימת בניניה בחוץ השכונים בטרם
השתכנו בהם חושבים. בקשר לענין זה, אני יכולה להביא את הדוגמא
של קורדניה שעל-יד חיפה. מקום זה יהיה שכון קבע גדול מאד לכמה
מאות משפחות. כאשר חברה שלנו הממללה בעניני מתיחה גנים התענינה
בקשר למתיחה גן-ילדים בקורדניה, אמר לה מנהל הבנינים, כי הבנין
עבור בית-הספר מיועד לזרם העובדים והבנין עבור גן-ילדים מיועד
לארגון אמהות עובדות. את זה הוא אמר עוד בטרם החיטבו את החושבים.
כאשר העובדה החוציאלית שלנו שאלה אותו מנין הוא יודע זאת,
ענה לה כי כך אמרו לו. אני לוחמת חמיד נגד זרמים ואיני לוחמת
נגד זרם העובדים, בכל-אופן, איך מקציבים בנינים לזרם זה או אחר
טרם שיטנת הזרמים היכולים לקבוע למי האדיקות של חוסס המצטרף לאן
הם רוצים להכניס את ילדיהם.

בנוגע לוועדה החקירה שהציע מר פנקס,
אני חושבת שדבר זה הוא הכרוני. איני מתארת לעצמי כי כל מה שספר
כאן מר פנקס הוא נכון; איני חושבת שה"שבת-גוי" הגרוע ביותר
יגזרו כמות. אני חושבת שועדת החקירה צריכה להיות טנימית.
בקשר לזרמים בחינוך, אני חושבת שבין כל אלה היושבים כאן - מלבד
ד"ר בן-יהודה - אני הוא האדם ההוביקטיבי ביותר

ב.א. דינבורג:

נכון, ישנם הרבה דברים מביישים ומכוערים
אך מה אמר לעשות? אני מתנגד בחוקף
לזקמה ופרח הקירה. אם ברצונכם להקים ועדת חקירה, נעמיד זאת לדיון
על סדר היום, נחליט על כך והאר"כך נצביע.

ד.א. פנקס:

רציתי לראות, אם נכון הוא שבאשר ד"ר
עזרון הציע את עצמו כחבר בוועדה הקליטה
אשר הוקמה ע"י מחלקת החינוך, הודיע ד"ר בן-יהודה כי לא רצוי
שהמסקנים הראשיים יחמנו לתפקידים אלה ומנע את מנויו. האם זה
נכון שגם מר הלכריין הוא מטקח ראשי?

אני משמער צער רב שאיני יכול לחזור מדברי,

כי העובדות הן חמורות מאד.

אם ייקבע נוהג של ועדה חקירה, מובן מאליי
שלא אוותר על מקומי.

א. רוזנאל-נאור:

זוהי הנקט הראשונה שהטאילחות קבלו צורה
כזאת. בדברי מר פנקס חטמנו לא טאילחות,

ד"ר בן-יהודה:

כי אם דברי החקפה על שלטה מיוחדת: על מחלקת התרבות על משרד החינוך
והתרבות, על אגף החינוך ועל ההסתדרות. אני לא אשיב על דברי
החקפה ש נגר ההסתדרות, כי זה ודאי לא מעניני; באווח מידה לא אשיב
גם על החקפה על מחלקת התרבות. כל הדברים ששמעתי כאן הם חדשים
בעיני בהחלט. מבחינה אישית, אני מחוייב למסור את הדברים הללו
לידיעת שר החינוך, מפני שאני היחיד - מחוץ לחברי הוועדה הפרלמנטרית -
ששמעתי את הדברים הללו, ואם לא אמסור אותם לשר ו"נטא עוונן". אני
מוכרח למסור לשר החינוך, שהוא עובר חוק והוא ימצא ודאי את הדרך
להשיב על הדברים הללו. אני אבקט גם משר החינוך בירור מדוייק איך
להתנהג בוועדה הזו. אני חושב שוועדת החינוך עוברת על מסגרתה.
הוטמנו כאן הצעות, אשר לטי דעתי, אינן ענין לוועדה זו. איני חושב
שוועדה זו יכולה להחליט על הספקת עבודתה של ועדה אשר מינה אותה
מנהל אגף החינוך. איני יודע אם גם הבירורים על פגיעות בזרמים
הם מענינם של חברי הוועדה הזו. אני אמסור את כל הדברים שנשמעו
לידיעת שר החינוך.

ביחס לאגף התרבות, מר פנקס לא הבדיל בין

ועדת הקליטה של אגף התרבות לבין ועדת הקליטה של מחלקת החינוך.
בסוף דבריו דורש מר פנקס להוסיף את עבודתה של ועדת הקליטה, ועדת
הקליטה זוהי ועדה מטנה של מחלקת החינוך. בטנה שעברה מטלה מחלקת
החינוך בכל הענינים הקטורים במחיצתו בחי"סטר חדשים בטקולים החדשים,
דבר זה גזל ממנה זמן רב. הטנה החלט למנות ועדה מטנה אשר תמנל
בכל הענינים הקטורים במחיצתו בחי"סטר חדשים בכל ייטובי העוליים
החדשים. זוהי ועדת מטנה של מחלקת החינוך והחלטותיה טעונות אסור

מטעם מחלקת החינוך. ועדת הקליטה מורכבת מ-4 חברים באיכות כל
ארבעה הזרמים. ועדה זו החליטה כי החינוך במחנות העולים יעבור
לידיה, החלטה זו קיימת והיא מבצעת אותה. הקטי העיקרי בענין זה
הוא, החוסר במורים וזוהי בעיה רצינית עד מאד. יבנה הצעה להכפיק
את הלימודים בכוח הגבוהות של בתי הספר החיבונים ולשלוח את
החלמידים ללמד בבתי הספר של העולים החדשים. לדעתי, זהו רצון
חברותי יותר גדול מאשר הרצון שדבר עליו מר פנקס. במחנות העולים
נמצאים כרגע 15 אלף ילדים הזקוקים לחינוך, אך אני גומר שאם נלך
לפי ההכנית שקבענו, נבצע את החינוך גם בין הילדים הללו.
ועדת הקליטה הביאה הצעה למחלקת החינוך לכחוח במחנות העולים
בתי הספר אחידים בצירוף כוחות דתיות. ההצעה היחה לא להכנס
לענין פתיחה בתי הספר לפי זרמים, כי החוברים אינם מסוגלים עדיין
להגדיר את עצמם. ישנה לכך עוד סיבה: החושבים במחנות העולים
אינם קבועים, כך שאם נסדר היום מסאל, אפשר ומחר תוצאות מסאל זה
לא יתאימו להרכב החושבים מחר. לכן, היחה הצעה להקים בתי הספר
בלחי מוגדרים ורק לדאוג לכך שהדתיים יקבלו פרוק באמצעות כוחות
דתיות. זוהי הצעה של ועדת הקליטה והיא צריכה לקבל עוד את האישור
של אגף החינוך.

בנוגע להערכתה של גב' כרטיץ, אני מבקש

את הליחתה על כך שאני מוכרח לחקן את דבריה ולהביע את המהוני
ביחס לדבירה על ענין יו"ר וענת הקליטה. ועדת הקליטה מורכבת
מ-4 חברים באיכות ארבעה הזרמים. לא מונה כל יו"ר לוועדה זו,
נמסר להם לבחור בחבר אחד אשר ינהל את היטיבות וישמט בהן כיו"ר.
בין ארבעה חברי ועדת הקליטה לנו היה אף ממקט רשמי אחד, אבל אחר-כך
כמו מהם יחמנו למסקחים ראשיים. ארבעת החברים בחרו במר יעקב הלכריין
בחור יו"ר חוץ מטרה להתלימו כעבור חודש. אולם, כעבור חודש אמרו
שאר החברים כי אין להם דבר נגד מר הלכריין ושהם מסכימים לקי שהוא
ימשיך להיות יו"ר הועדה.

ביחה לענין "הדר-יוסף" ו"יד-המעביר",

מחוך אוביקטיביות עלי לומר דבר שהוא שלילי. המלחמות בין הזרמים
הן עובדות מביישות, ואין אף זרם נקי מכך. ביחס למכסוך ספריץ
ב"הדר-יוסף" הגב' כרטיץ בקטה ממני לברר את הענין. אני החלטה

לברר את הענין ביום השני, אך אותו יום בבקר השכם טלפן אלי
המפקח הראשי של הזרם הכללי ובקש ממני לדחות את הבירור לטבוע ימים.
אמרתי לו כי הגב' טרסיץ בקשה ממני לברר את הענין מיד ואז אמר
לי כי גם הגב' טרסיץ הסכימה לדחות את הבירור לטבוע ימים.
הגב' טרסיץ אמרה לי את הדבר והבירור נדחה לטבוע ימים. והנה,
דורש ממני גב' טרסיץ להכנס לבירור עוד היום ואני שואל אותה:
מה עלי לעשות? אגב, לפני שישן אמרה לי הגב' טרסיץ כי הדבר כבר
סודר. בכלל, יש אומן מיוחד של ויכוח בועדה זו והדבר הזה, לדעתי,
אינו בסדר. כפי שכבר אמרתי, בכל הענינים של מלחמות נגד זרמים
אנחנו משתדלים לברר את הענין. אני משתדל להשתמש מזה עד כמה שאני
יכול, אבל הדברים סוף סוף מסתדרים. איננו משאירים טכומים ללא
בירור ועד כה ביררנו כבר ענינים רבים בראשון לציון וביעזור.
לא חמיד הבירורים נגמרים באורה מספקת, אבל אנו משתדלים לסדר את
הענין. אני מסכים שענין הגנייה אינו מסודר, כי לא אנו הסוחטים
אותם. מלבד סמינרים איננו כותבים מוסדות חנוכיים; את בתי הספר
כותבים הרטורים המקומיות, בתי הספר היכוניים ומקצועיים כותבים
הרגונים והברוח טונות וכן הלאה. אנחנו מסקחים על כל המוסדות
החנוכיים, מחכמים, משגיחים, בוחרים עוזרים וכן הלאה. בעיה גנייה
הילדים העמוד על הכרם לקראת השנה הבאה. אני מסכים לדעה שהגיע
כבר הזמן להסדיר את ענין ההרגונים העוסקים בפתיחה גניילדים,
כי עד עכשיו ישנם כבר כ־6 הרגוני נשים בלבד העוסקים בפתיחה
גניילדים.

ביחס לשאלתו של מר ציזלינג בענין
מועד הרטמת הילדים, אנחנו מעונינים להקדים את החוק. לפני החוק
אפשר לגמור את הרטמת הילדים עד סוף חודש תמוז. אנו רוצים להחקין
כבר תקנות בענין זה, אולם כל זה חלוי בטוב הנקרא מועצת חנוך.
כאשר תקום מועצת החינוך נביא תכניה את כל הצוריה וביניהם גם את
צו ההרטמה. יש צורך להכין גם את החומט של כרטיס הרטמה ודבר זה
כבר מוכן. כאשר מועצת החינוך תקום, בין הדברים הראשונים אשר
יובאו בפניה יהיה ענין מועד הרטמת הילדים.

ביחס לשאלתה של הגב' רוזאל בענין הרדיו,

כבר אמרתי בישיבה הקודמת כי טרות הרדיו אינו נמצא ברשותנו. ביחס
לסדורים לבתי"הספר, לאחר סגור ממושך, קבענו סדור שאדם מיוחד יהיה
אחראי על סדורי הרדיו לבתי"הספר. אדם זה יהיה מקיף מיוחד של משרד
הרדיו, אבל יהיה תחת מקומה של מחלקת החינוך. חוקם ועדה מיוחדת
של מחלקת החינוך בשיתוף פעולה עם משרד הרדיו אשר תהיה אחראית לכל
החומר אשר ישודר לבתי"הספר ולנוער. אני מקווה שבענין זה יחולו
שנויים לטובה.

ב. כהן: לא קבלתי הטובה על שאלתי, מה חוטב משרד

החינוך לעשות כדי שהבנינים המוקצבים

לבתי"ספר ימסרו לרשות משרד החינוך והוא ימסרה לידי אותם הזרמים
שהמקומות יקבעו אותם.

ד"ר בן-יהודה: עוד היום הייתה הסוכנות מקציבה את

הבנינים לבתי"הספר ואנחנו היינו

מחליטים למי הם שייכים. כיום הסוכנות אינה מקציבה יותר בתים

לבתי"ספר ואנו מוכרחים לשכור או לקנות צריכים לבתי"הספר.

בענין זה הייתה לי בטובע שעבר כגישה עם מנהל "עמידר", וקבענו

שאת החוזים על הצריכים לבתי"הספר נחתם אנו בלבד ולא כל ארגון

אחר, כך שתפטר גם הבעיה למי שייך בית הספר.

היו"ר ש. פרסיץ: אין זה נכון שרק "עמידר" בונה

בנינים בשיכונני העולים, רוב

הבנינים בשיכונני העולים נבנים כעת על ידי מחלקת העבודה של

המדינה ועל ידי כל מיני ארגונים אחרים. אולם, גם בשיכוננים

החדשים הנבנים על ידי משרד העבודה, ברוב המקרים משכירים

את הבנינים לבתי"ספר או גנים למרכז החינוך, או ל"ארגון אמהות

עובדות", עוד בטרם יודעים את הרכב החושבים במקום. אני מבקשת

מכם לשיט לב לענין הזה ורוצה לדעת איך חוטב משרד החינוך

להתגבר על הענין הזה.

ע/ע

ד"ר בן-יהודה: בחקציב של שנת חש"י אין לנו אף פרוטה.

בשביל בחי"ספר לעולים חדשים, אולם, ילדי העולים זהו מושג אלחטי, כי יש הסכם עם הממשלה שכאשר מספר הילדים יעבור את המספר המשווער, יש לנו רשות לדרוש כסף נוסף. לכן, אנו חושבים שאם יגמר החקציב שברצוננו, נדרוש להוסיף עליו. אנו מעבדים עכשיו הצעה לורישה סכום כסף מהאוצר.

היו"ר ש. פרמיע: לטי עניוח דעתי אין אנו יכולים למנות

ועדת חקירה. אמנם היו לנו פרצידנטים של מנוי ועדת חקירה, אבל הם נחמנו ע"י השר, לאחר שהועברה אליו הבקשה למנות ועדה. לכל היוזר הוא בקי מהסיעות לחת את האנשים. איני חושבת שאנו יכולים על דעת עצמנו למנות ועדת חקירה. אני מציעה לברר את הענין.

א. ציזלינג: היו לנו כבר פרצידנטים בענין זה.

בוועדה הפנים, למשל, החמנחה ועדת משנה לענין אבו-ג'וס. אנו יכולים לקרוא לוועדה שאנו רוצים למנות בשם ועדת משנה ולא ועדת חקירה. לוועדות אלה אין כל סמכות אדמיניסטרטיבית חומר דעתי כלשהי; הן אינן רשאיות לחת הוראות, אבל הן יכולות למסור/לחשומת-לבו של השר. אני מציע למנות את הועדה ולכנותה בשם ועדת משנה בקשר לבירור סגיעות בזרמים.

א. הכרמלי: ועדה הממונה ע"י השר, יכולה לדרוש מכל

אדם להוטיע בטניה. נדמה לי שגט הועדה בענין אבו-ג'וס נחמנחה ע"י שר הפנים. לדעתי, אנו יכולים לדחות את כל הענין לטבוע, עד שגברר את הענין.

מ.ד. לונגשטיין: גם ועדת החוקה קבעה ועדת משנה כדי

לבקר בבחי"הספר. אני חומך בהצעתו של מר ציזלינג למנות ועדת חקירה קבועה בעניני סגיעות בזרמים.

היו"ר ש. פרסיץ:

ישנן שלש הצעות: (א) למנות ועדה מיינה
אד"הוק בעניני הביורוקרטי של קפוח זרם אחר
בשני; (ב) למנות ועדה קבועה לביורוקרטי כאלה; (ג) לדחות את כל העניין
למשך שבוע. אני מציעה להעמיד להצבעה את שליש ההצעות הנ"ל.

א. איזלינג:

איני מתכוונן לוועדה שהקהל יוכל למנות אליה.
אני מתכוונן לוועדה אשר תברר את כל החלונות
בעניני קפוח זרמים, לפני שהן מובאות לפלנום של הועדה.

ב.צ. דינבורג:

אני מסכים לפני ועדה אד"הוק בעניני בירור
הפגיעות בזרמים. יתכן שהשר יבריא במה
השבוע ואז נוכל לברר באופן סופי את העניין.

ד"ר בן-יהודה:

אני חושב שאם ההצעה בדבר ועדה קבועה
לביורור קפוחים בין הזרמים יש להביא בפני
השר. כל שאילתא בעניני חינוך מופנית לשר החינוך. אם לשר החינוך
יש מה להשיב והוא משיב, ז.א., שהוא בירור. אם לשר החינוך אומר שיש
למנות ועדה חקירה, עליו למנותה. אי-אפשר להגביל את סמכותו של השר
ע"י זה שועדה מיוחדת תעסוק בביורוקרטי ב"ע"ה בגז' במילקה עוסקים באותם
הביורוקרטי.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני חושבת שאנו יכולים לקבל את ההצעה של
מנ"י ועדה מיינה אד"הוק. אשר להצעתו של
מר איזלינג, אני מתנגדת לה. אני חושבת שכדאי לברר את הדבר הזה
עם השר.

נשמעו הצעות לבחירה אישית. מר דינבורג

מציע שלא כל חבר יציע את עצמו, כי אם הועדה זמנה את חברי הועדה.
גם לי נראה הדבר למחאים שהועדה תבחר בוועדה מיינה.

ד. נצר:

אני מקבלת את הצעתו של מר דינבורג.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מציע לבחור בוועדה מורכבת משני חברים,

א. איזלינג:

אני מציע לבחור בחברים: ד. נצר; ר. כהן;
ד.צ. פנקס; ו.י. סמילנסקי.

הינ"ר ש. פרמיע:

אני מציעה לצרף גם את הגב' רוזאל,
גם בחור מורה וגם בחור/קדובה לענייני דת.

ג. סמילנסקי:

אני מציע לבחור בחברים: ר. כהן,
ד. נצר וד.צ. פנקס.

נבחרו החברים:

- ד. נצר
- ר. כהן
- א. רוזאל-נאור
- ד.צ. פנקס
- י. סמילנסקי

גב' פרמיע תרבו את הועדה.

הינ"ר ש. פרמיע:

כמי הנראה נפלו כאן אי הבנה. אני
דברתי על "יד המעביר" ו"הדר יוסף"
לא בענין המיוחד של בחי הספר, אלא בענין זה שהגב' נצר אמרה,
כי המקומות האלה נמצאים תחת שיפוטה של עיריית חל-אביב. הבאתי
את העובדה שב-4 בנובמבר ~~הועדה~~ ~~התאגדות~~ ~~התאגדות~~ ~~התאגדות~~ את רשימת ההורים לאישור
והדבר נדחה על ידי מר הלפרין באמחלה שמקומות אלה נמצאים תחת
שיפוטה של חל-אביב. בקשתי לברר למי משועבדים הגנים המוקמים
על ידי הארגונים.

כאשר דברנו על חוק חינוך חובה, הובע
על ידי החשש של חומר מורים. לא שמענו על כך שמשרד החינוך לא
יוכל לקיים את החינוך במחנות העולים ברזרבה של המורים שיטנם,
ומה קרה עכשיו? האם נחרבו ממסר הילדים מעל למשוער?

ב"ר בן-יהודה:

בענין המחנות, לא נחבקשנו לעשות
דבר ביחס לחינוך, על כן לא הבאנו
בכלל בחשבון את ענין המחנות. אילו יכולנו לתכות עוד חדשים
היחה שאלה זו נפתרת בחלקה, כי בינתיים מחקימים חמישה קורסים
שלומדים בהם מאות מורים.

הינו"ר ש' פרמיץ:

כיון שאנו גוף פרלמנטרי וכיון שאנו
ממונים גם על כך שהחוקים יבוצעו, אני
מבקשת לא לקבל שום החלטה מחייבת בענין זה לאחר את הזרמים ולפתוח
כחות דתיות/ מבלי להביאה עוד קודם לכן בפני ועדת החינוך. אני
חמצה שהדבר הזה יחלבן במחלקת החינוך, כיון שזה מתנגד לכחוב בחוק.

ר. כהן:

אנחנו איננו יכולים להגיד למשרד
החינוך מה לעשות. אם משרד החינוך
יעשה דבר הפוגע בחוק, נערער על כך. אני מקווה שמשרד החינוך
יעשה דברים בהתאם לחוק.

הינו"ר ש' פרמיץ:

אם כן, עלינו לכתב בחיבוק ידים,
לחכות עד שיקרו דברים ואחר כך
להתחיל למחות? הצעתי באה כדי למנוע מעשים בלתי חוקיים.

ד. נצר:

למי כל המכוונות שנחנו לנו עד
עכשיו, אנו יכולים לשמוע דו"ח,
לדרוש למחור לנו ^{על} דברים הנעשים בקרב הציבור, להעמיד חביעות
בפני שר החינוך, אבל איננו יכולים להתליט על כדרי עבודתו של
אגף התרבות. לוועדת החינוך ישנה עבודה רבה ואיננו מוכרחים לעסוק
אך ורק בעניני הזרמים.

הינו"ר ש' פרמיץ:

הצעתי היא לבקש מאת מחלקת החינוך
לא להעמיד אותנו בפני עובדות
אשר חגרומגה אחר כך למערת רוחות.

א. אלמליח:

מקימים דבר חדש ששמו בי"כ אחיד
יחד עם זכויות מיוחדות לזרם
ממזייים, יכול להיות שאמכים לכך ויכול להיות שלא אמכים, אבל
זהו חידוש שיש להביאו קודם בפני הועדה.

מ. ד. לונגמיינ:

כפי שידוע לי, לא כל הספקחים
המייצגים זרמים וזכימו כבר להצעה
זו ואני משחמט מאוד לשמוע את ההתמרות הזאת.

היו"ר ל. פרמיץ:

אנחנו נצביע את ההצעה הזאת.
ד"ר בן-יהודה אומר שהצעה אינה
חוקית, אני לוקחת על עצמי את האחריות בעד-ההצעה. על ההצעה.
ההצעה לא נתקבלה

י. ממילנמקי:

ביחס לועדה המטנה שבחרנו, לבי
אינו שלט עם הועדה הזאת, עם חכמה
ובכלל, גם כמכוייחיה לא הובררו. הובאו כאן האשמות חמורות
וקשות; אם הן נכונות, זוהי טעוררית. שמענו את הדבר הזה, אבל
דומני שהדרך הנכונה היא, להעביר את הדבר הזה לשר ולדרוש ממנו
דו"ח, בירור או חלופה, למה שנשמע כאן.

היו"ר ל. פרמיץ:

אנו מצפים לברר את הענין לעצמנו,
ואיני רוצה להכנס עוד פעם לויכוח
בענין זה. המכות הועדה היא לברר את חלונותיו של מר פנקס.
אחרי שנשמע את הביירוים נחליט אם לפנות לשר, או לא.

י. ממילנמקי:

אני נגד הדבר הזה.

ד"ר בן-יהודה:

דברי מר פנקס נאמרו באופן רשמי
בצורת שאלחא ועל שאלחא בעניני
חינוך, צריך שר החינוך להשיב.

היו"ר ל. פרמיץ:

יש כאן ערעוב עניינים. מר פנקס
הביא האשמות וד"ר בן-יהודה הבטיח
להביאן בפני השר, אנחנו כועדה רוצים לדעת, אם יש אמת בהאשמות;
זוהי לא רק זכותנו, כי אם גם חובתנו.

פע/

ח י נ ו ד ם ע ר ב י ם :

ד. נצר:
ראיתי לדעת את ישנן גם מורח
ערביות בבתי הספר הערביים ומה
מספרן. ראיתי לדעת את הרכב הסמינר למורים ערביים למי הדו
הערבית. את זאת אני שואלת ביחס להצעה להקים סמינר עם
פנימיה להכשרת מורים ערביים.

ביחס למיסיון, לפני זמן מה
בקרתי במיסיון כזה ומצאתי שם גם יהודים, ביניהם תלמידות
אשר בקרו אשחקד בבתי-הספר היהודיים. אני הייתי במנהג בלתי
ליגלי ולא יכולתי להתערב, על כל פנים ראיתי לדבר עם כמה
תלמידים. כאשר בקרתי בבית ההורים של התלמידים המבקרים
במיסיון - והסתמכתי כבר על חוק חינוך חובה - הם הסבירו לי
שבניהם לומדים ומקיימים את החוק. אנחנו מקיימים גנים מול
הגנים של המיסיונים הללו וע"י כך מסתננים ילדיה מהמיסיונים
לגנים שלנו. ביחס לבתי-הספר של המיסיונים, ישנו אמצעי
למשוך משם את הילדים ע"י פרסום החוק של בתי-ספר מוכרים.
אם לא נשחרר מחובת לימוד את הילדים הלומדים במיסיונים,
לא תהיה להם ברירה אחרת מאשר לבקר בבתי-הספר שלנו.

א. אלמליח:
האם ההורים אשר שולחים את בניהם
ללמוד במיסיון אינם מקבלים תמיכה
ממדינת ישראל בעניני שיכון, או ענינים אחרים? האם אין לנו
זכות להשפיע עליהם לא לשלוח את ילדיהם למיסיונים? האם המורים
התלמידים עברית בבתי-ספר של המיסיון, עושים זאת ברשות משרד
החינוך?

ד"ר בן-יהודה:
ברור שלא ברשות. ^{אבל} הם משמשים לנו
מרגלים. על ידיהם אנו יודעים
מה נעשה שם, אבל הם אינם שלנו.

הועדה לחינוך ותרבות
28.12.1949

תע/טל

ב.צ. דינבורג:

ביחס לחינוך הערבי, עלינו לתת

ללומים חינוך כזה שיהיו נאמנים

למדינה. מצד שני עלינו לתת/את ההגשת הש וויון המלא.

קבלתי הצעה לתכנית הסמינריון.

אני רוצה לעורר את חשומת לב משרד החינוך לשתי בעיות:

לפי דעתי יש צורך להגביר במהירות האפשרית, ספר לימוד מינימלי

לכל בתי-הספר, ספר היסטורי על תולדות ארץ-ישראל, כדי שכל

ערבי במדינת ישראל ידע מי היה דוד, מי היה שלמה, מי היו

המלכים, שידעו מי היה ישו, שידעו כי היהודים נלחמו עם הצלבנים,

שידעו מה זאת חיבת-ציון, הציונות והעלייה. עליהם לדעת מה זאת

בדיוק ארץ-ישראל, שזו אינה סוריה הדרומית. ספר זה יהיה חובה

לא רק בבתי-הספר הערביים, כי אם גם בבתי-ספר שלנו, כי גם לבני-

הארץ יש חשבות בספר כזה.

הענין השני הוא, ענין הלימוד

המינימלי של השפה העברית. הלימוד המינימלי של השפה העברית

צריך להיות בכל בתי-הספר. אותו דבר גם ביחס לספרי לימוד.

אני חושב את הדברים האלה לתכופים ביותר.

ביחס לענין הסמינר הערבי, הייתי

מייץ שביסוד התכנית של הסמינרים הללו יתנו את תכנית הלימודים

של בית-הספר העממי, כמובן שיש לתת לזה בסיס מדעי, ולא ללכת

בדרכים גדולות. ראשית כל עלינו להיות בטוחים כי מה שהמורים

מלמדים, לפחות את זאת ידעו.

י. סמילנסקי:

רציתי לדעת את החוק הקיים בקשר

לחינוך הערבי, אם יש שם משהו

על חובה המקומות בקשר לאחזקה בית-הספר. דומני שבזמן ממשלת המנדט,

המקומית-היהודית בונה את הבית עבור בית-הספר, והממשלה הזאת מספקת מורים.

האם הדבר הזה קיים גם היום, כלומר, שבהל מקום שעומדים להקים בית-

ספר, מקבלים לכח את התכנית. האם עושים נסיונות לעידון ההשתתפות

באחזקה בתי-הספר בישובים הערביים?

הועדה לחינוך וחרבות
28.12.1949

עע/של

מה ביחס לחינוך המקצועי בבתי-
הספר הערביים? באיזו מידה ישנו חינוך חקלאי, או חינוך למלאכה
בבתי-הספר העממיים הערביים, כפי שזה נעשה בבתי-הספר שלנו, האם
המינימום של החינוך החקלאי והמקצועי הניתן בבתי-הספר העממיים
שלנו ניהן גם בבתי-ספר אלה?

בקשר למעמד המורה הערבי.

ישנו הבדל משווע לרעה בין המורה היהודי למורה הערבי.
האם ישנו חוזה עבודה למורים הערביים? לפי החוזה הקיים,
מה הם ההבדלים בין המורה הערבי והמורה היהודי?

לפי האומדנה שיטנה בידינו,

האם ישנם ילדים ערביים בכפרים הערביים הנמצאים מחוץ לכחלי
בית-ספר וכמה?

אני נגד ספרי לימוד "מתעם".

מי כמונו נכונה מנסיונות האלה ^לעבור עלינו ספרי לימוד "מתעם".
ביקורת על ספרים, זהו דבר אחר, וכתיבת ספרים לערביים, זה דבר
אחר לגמרי. יש צורך לעודד בקרב הערבים נסיונות של יצירת
ספרים. כמובן שיש צורך בביקורת ובמיקוח עליהם, אבל יחד עם
זאת אין להביא לעם הערבי ספר לימוד אשר מיטחו אור חיבר למענו.

מה בקשר לשירות הסניטארי

וזהגייני בבתי-הספר הערביים, בהשוואה למה שנעשה אצלנו?
אצלנו חלק ניכר מהשירותים האלה ניתנים ע"י אירגונים לאו
דוקא ממטלתיים. איך נעשה הדבר הזה בבתי-ספר ערביים?

ביחס לעברית בבתי-הספר הערביים.

האם העברית בבתי-הספר הערביים נחשבת לשפה זרה - כמו שהיחה פעם
השפה האנגלית - או שלומדים עברית ואנגלית, ומה היא מטרה פורמלית
ביניהן.

הוועדה לחינוך ותרבות
28.12.1949

עע/של

רציתי לשאול בקשר לנסי ונות לטיחוף
וקשרים בין חלמידים ערביים וחלמידים יהודיים וביחוד בין מורים
יהודים ומורים ערבים. והאם מקיימים סמינרים מקצועיים משותפים,
כגון סמינר לציור, לנגרות וכו'.

ב. פהנ:
רציתי לעורר את הבעיה האחרונה
שעורר מר סמילנסקי בקשר לנסיון
של מגע בין חלמידים ומורים יהודים וערבים.

רציתי לעורר בעיה אשר תיראה אולי
מוזרה. הזדמנתי להיות בנגב, ובמקרה הזדמנתי להיות בין בידותאים.
רציתי שם הרבה ילדים בגיל חינוך חובה אשר מסתובבים ללא חינוך.
רציתי לדעת מה חושב משרד החינוך לעשות ביחס לילדים אלה בתנאים
בהם הם נמצאים.

איני רוצה לנגוע עכשיו בענין ספרים
"ממעט", אבל אנו אשר גדלנו בגלות, עוד יותר ממר סמילנסקי,
מבינים היטב את הדבר הזה. אולם, תקופה זו היא תקופה של עיצוב
אומי העם, לכן אריכה להיות עין/עד כדי איסור ספרים מיוחדים.
מסקחה

א. הרמלינג:
עד אשר יחברו ספרים אשר ישפיעו
מרוחנו על החושבים, יט לנו ספר
המתורגם כבר לערבית וזה הוא התנ"ך. אני מציע לנסות ללמד לפי
ספר זה.

בנוגע לסמינרים, לפי איסודות
שזונחו, מתקבל הרושם שילדים עבריים יהיו מוטלים לרעה לגבי
הילדים הערביים. לסנימיה בתנאים נוחים, חוסר שכר-לימוד,
הייתי רוצה שגם ילדים יהודיים יזכו לכך. דברתי עם חברינו
הערבים בכנסת, ושאלתי אותם מה חסר להם ומה דעתם בקשר לחינוך,
ומצאתי שביעק רצון מוחלט. א. צינלינג: הערבים היושבים בכנסת
אינם מבחאים את דעת העם) א. הרמלינג: לך לא יגידו (אחרת).

הועדה לחינוך ותרבות
28.12.1949

עע/של

היי-אסטר שערית נארת אן היתחיה
סמכה בשטח החינוך לשולחן המדינה. יש להנהיג גם בה, כמו בשאר
הערים, מס חינוך, ואין לוותר על כך בטום פנים ואופן.

עד שיחברו את הספרים להיסטוריה
של א"י, אסטר למצוא בין המורים הערביים אנשים שבהדרגה מיוחדת
יוכלו לחבר ספר לפי מעמם של האזרחים הנאמנים בא"י.

ביחס לשכרם של המורים הערביים.
לפנים היה המורה בעל בעמיו, בני נוסף למשכורתו היתה לו גם חלקת
שדה וחלקת כרם. איני יודע, יכול להיות שממנו של המורה נשתנה
בזמן האחרון, אבל משכורת המורה הערבי אריכה להיות מותאמת גם
להכרתו וגם למספר שעות העבודה. איני רוצה שנוסיע בפני המורה
הערבי כמנצלים, עלינו למצוא הסבר נכון ומתאים למשכורתו של
המורה בהתחשב עם השכלתו ושעות עבודתו, כי הכרתו המקצועית של
המורה קובעת את משכורתו גם בקרב המורים היהודים.

האם אנו יכולים להרשות לעצמנו שילדים
יהודים, ביחוד עולים חדשים, יקבלו את חינוכם בבתי-הספר של המיסיון?
אני מוכן לעבור גם על החוק, לא לשים לב לשר ולא לממשלה ובלבד
להציל את ילדי ישראל מהמיסיון. אני רוצה שנחשוב על איזו שהיא
פעולה מצדנו, על איזו ועדה משנה אשר יוטל עליה לעבור בין
המורים השולאים את בניהם להתחנך בבתי-הספר של המיסיון ולתפל
בדבר עד היסולו.

היו"ר ש. טרסיץ: בשאלה זו נמשיך לדון בשבוע הבא.